

Nr 365.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag med viss föreskrift angående handel med varor, för vilka bestämts högsta pris; given Stockholms slott den 19 maj 1917.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag med viss föreskrift angående handel med varor, för vilka bestämts högsta pris.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Steno Stenberg.

Förslag

till

Lag

med viss föreskrift angående handel med varor, för vilka bestämts högsta pris.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Är enligt lagen den 30 maj 1916 maximipris gällande för viss vara eller har någon till offentlig myndighet gjort särskild utfästelse beträffande högsta pris, till vilket vara må av honom försäljas, må ej, till motverkande av syftet med prisets bestämmande, såsom villkor för varans försäljning fordras, att jämväl annan vara inköpes.

2 §.

Bryter någon mot det i 1 § stadgade förbudet, straffes med böter från och med fem till och med tiotusen kronor.

3 §.

Fortsätter den, som är ställd under tilltal för förseelse mot denna lag, samma förseelse, varde dömd till särskilt ansvar för varje gång stämning delgivits.

4 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 30 april 1918. Beträffande sådan, under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som i lagen avses, skall vad där är stadgat fortfarande gälla.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott tisdagen den 15 maj 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg:

»Vid handel med varor, för vilka gäller maximipris, förekommer icke sällan, att säljaren för inköp av sådan vara uppställer som villkor, att köparen därutöver skall tillhandla sig viss annan vara. Ett sådant förfarande står givetvis i strid mot de grundsatser, som uppbära systemet med maximipris. Kontrahenterna kunna kringgå bestämmelserna om maximipris därigenom, att för de varor, vilka måste inköpas samtidigt med den med maximipris belagda och vilka i regel äro sådana för vilka dylikt pris icke gäller, säljaren kräver och köparen erlägger ett uppenbart oskäligt pris. Det låter ock tänka sig, att säljaren uppställer dylikt villkor, utan att

något oskäligen pris begäres, endast för att öka sin omsättning. Nu åsyftade förfarande föranleder jämväl — vilket är ännu betänkligare —, att den mindre bemedlade, vilkens tillgångar icke medgiva inköp av relativt överflödiga varor, kommer att i konkurrensen, köparna emellan, om de outhärligaste förnödenheterna intaga en väsentligt ogynnsammare ställning än den ekonomiskt bättre situerade.

Ett inskridande från det allmännas sida mot nu angivna missförhållanden torde vara påkallat. Huruvida den befogenhet, som enligt 6 § i gällande maximiprislag tillagts Kungl. Maj:ts befallningshavande i fråga om meddelande av föreskrifter till ordnande av varors saluhållande eller förbrukning, innefattar rätt att utfärda förbud mot uppställande av dylika villkor för varuinköp, synes ej fullt klart. Då i varje fall ett av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat förbud skulle få endast lokal giltighet, torde det vara ändamålsenligast, att bestämmelser i ämnet meddelas i en allmän författning. I enlighet härmed har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till lag med viss bestämmelse angående handel med varor, för vilka gäller fastställt högsta pris; och anhåller jag att nu få inför Kungl. Maj:t anmäla samma förslag.

Förbudet mot uppställande av sådant villkor, som nyss sagts, har ansetts böra gälla jämväl för det fall, att vara, å vilken maximipris icke fastställts, salubjudes av någon, som gjort särskild utfästelse till offentlig myndighet beträffande högsta pris, till vilket varan må av honom försälas. Sådant fall är för handen exempelvis beträffande kaffe. Sedan, jämlikt nådiga förordningen den 16 februari 1917 angående reglering av kaffeförbrukningen, beslag lagts å allt inom riket förefintligt kaffe i enskild ägo, får enligt det av folkhushållningskommissionen ordnade systemet för varans försäljning densamma hållas till salu endast av gross- eller detaljhandlare, vilka förbundit sig att icke för varan taga högre pris än det av kommissionen fastställda.

Då, såsom i förslaget skett, straff för förfarande, som där avses, skall kunna ådömas allenast där förfarandet äger rum till motverkande av maximiprisets eller den gjorda utfästelsens syfte, torde särskilt undantag från lagens tillämpning icke fordras för sådana fall, då offentlig myndighet kan av särskild anledning hava funnit det önskvärt, att vissa varor säljas tillsammans. Detta gäller för närvarande om sockret, för vilket maximipris är i kraft, samt kaffe; enligt folkhushållningskommissionens bestämmande får kaffe i detaljhandeln försälas endast mot uppvisande av sockerkort.»

Föredragande departementschefen uppläste därefter ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hem-

stälde, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.

Bilaga.

Förslag

till

Lag

med viss bestämmelse angående handel med varor, för vilka gäller fastställt högsta pris.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Är enligt lagen den 30 maj 1916 maximipris gällande för viss vara eller har någon till offentlig myndighet gjort särskild utfästelse beträffande högsta pris, till vilket vara må av honom försäljas, må ej, till motverkande av maximiprisets eller utfästelsens syfte, såsom villkor för varans försäljning fordras, att jämväl annan vara inköpes.

2 §.

Bryter någon mot det i 1 § stadgade förbudet, straffes med böter från och med fem till och med tiotusen kronor.

3 §.

Fortsätter den, som är ställd under tilltal för förseelse mot denna lag, samma förseelse, varde dömd till särskilt ansvar för varje gång stämning delgivits.

4 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 30 april 1918. Beträffande sådan, under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som ovan avses, skall vad i lagen är stadgat fortfarande gälla.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd onsdagen
den 16 maj 1917.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 maj 1917, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag med viss bestämmelse angående handel med varor, för vilka gäller fastställt högsta pris.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden Hjalmar Himmelstrand.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
lördagen den 19 maj 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLSON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg anmälde, efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen, lagrådets den 16 innevarande maj avgivna utlåtande över det den 15 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag med viss bestämmelse angående handel med varor, för vilka gäller fastställt högsta pris.*

Föredraganden anförde, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, underkastats någon jämkning i formellt hänseende, därvid även en ändring vidtagits i lagens rubrik. Därefter uppläste föredraganden det sålunda jämkade förslaget samt hemställde, att detsamma måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.